

1920
1970

50

GODIŠNJICA HUSINSKE BUNE

J.U. NARODNA I UNIVERZITETSKA
BIBLIOTEKA "DERVIŠ SUŠIĆ" TUZLA

Tuzla je dala velike žrtve

Iskoristio sam ovu priliku da zajedno sa mojim drugovima dođem u grad Tuzlu, koji se u toku narodnooslobodilačkog rata zaista ponio onako kako to pristoji gradu koji gaji slobodarske tradicije. Došao sam da vas pozdravim u ime svoje i u ime mojih drugova. Došao sam u isto vrijeme, da vam zahvalim za sve ono što ste učinili u toku velikog oslobodilačkog rata za našu zajedničku borbu. Ja moram da kažem, da grad Tuzla zaista zauzima jedno od prvih mjesta po svom patriotskom i rodoljubivom držanju u toku oslobodilačkog rata. Ja znam da je grad Tuzla dao u ovoj oslobodilačkoj borbi velike žrtve i u ljudima i u materijalnim bogatstvima. Ali vi znate da su te žrtve bile potrebne i da te žrtve nisu bile uzaludne. Mi danas uživamo plodove te velike borbe. Naša je zemlja slobodna, naši su narodi danas gospodari sami na svome i grade jednim vrlo brzim tempom svoju bolju budućnost...

(TITO NA MITINGU
U TUZLI 1946. GOD.)

Husinski rudari su postali legenda

Kroz cijeli ovaj kraj ja sam prošao u toku treće i pete ofanzive i mogu da kažem da sam sada bio ugodno iznenađen onim što su učinili radni ljudi ne samo Banovića, već čitavog kraja Bosne, u kojoj sam za vrijeme rata najviše boravio s Vrhovnim štabom...

Narod ovog kraja, a posebno rudari Husina, dali su veliki doprinos borbi za novi društveni poredak. Husinski rudari postali su legendarni u istoriji jugoslovenskog proletarijata, naročito poslije velikog štrajka 1920. godine...

...Vi, nove generacije rudara, možete biti ponosni što proističete iz najrevoluconarnijeg proleterskog jezgra, koje su činili husinski i drugi rudari iz ovog kraja. Na sreću, vi se ne morate boriti protiv žandarma. Na vama je da se borite za veću produktivnost rada, da što više vaših proizvoda date našoj zajednici. Nastavite djelo koje su započeli vaši očevi i nastojte i vi, u današnjoj situaciji, da date svoj bogati prilog našoj socijalističkoj zajednici.

(IZ TITOVA GOVORA PRILIKOM
POSJETE TUZLI 1966. GODINE)

PEDESET

Na svom putu od Sarajeva za Tuzlu, 1966. godine drug Tito je posjetio i legendarno Husino, gdje su ga toplo pozdravili i stari i mladi Husinjani

J.U. NARODNA I UNIVERZITETSKA
BIBLIOTEKA "DERVIŠ SUŠIĆ" TUZLA

Husinska buna je izraz solidarnosti radnika

... Dvadesetprvog decembra 1920. godine bezobzirna vladajuća buržoazija krenula je s vojskom i žandarmerijom naoružanim topovima i mitraljezima da slomi otpor rudara koji su prihvatili porodice slovenačkih drugova iz rudničkih jama i smjestili ih po Husinu, Moluhama, Lipnici i drugim rudarskim naseljima, pošto ih je uprava rudnika uz pomoć žandarmerije istjerala iz radničkih stanova i naredila njihovo protjerivanje u Sloveniju.

Centar rudarskog otpora nalazio se na Husinu. Vojska, žandarmerija i gradski ološ okupljeni u takozvanoj bijeloj gardi, počeli su nakon topovske i mitraljeske vatre opšti napad na Husino. Stotine rudara vezanih u lance i pod neviđenim terorom kundaka i bajoneta, sprovedeno je u tuzlanski zatvor. Desetine rudara poginulo je ili podleglo ranama i batinama. U gradu i okolini zaveden je nečuveni teror nad radničkom klasom i komunistima, kao dio opšte hajke vladajuće klase s monarhijom na čelu, na radničku klasu Jugoslavije.

Husinska buna je izraz borbene solidarnosti radnika ovog kraja Srba, Hrvata i Muslimana sa slovenačkim drugovima zaposlenim u rudniku. Husinska buna je jedan od najmasovnijih i najžešćih sukoba radničke

klase Jugoslavije s vladajućom buržoazijom u velikom revolucionarnom vrienju prvog svjetskog rata u našoj zemlji pod uticajem revolucionarnih zbivanja u Evropi.

Mlada, tek ujedinjena KPJ, polagala je herojski i krvav ispit avantgarde u užasnim prilikama tek nastale buržoaske države takozvane Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Po herojstvu, klasnoj solidarnosti radnika svih nacionalnosti, masovnom učešću radnika ovog kraja, po dršci koju je sirotinja grada i okoline pružila rudarima, pomoći revolucionarne javnosti cijele zemlje i Evrope pohapšenim rudarima i njihovim porodicama, Husinska buna predstavlja jedan od značajnijih događaja u teškoj herojskoj borbi radničke klase i njene avantgarde KPJ.

Za proslavljanje 75. godišnjice od otvaranja vašega rudnika vi ste s pravom uzeli dan koji rudari Bosne i Hercegovine slave kao svoj dan, kao dan sjećanja na događaje za vrijeme štrajka koji je 21. decembra 1920. godine otpočeo u svim državnim rudnicima u Bosni i Hercegovini, i u kome je došlo do teškog sukoba policije i rudara na Husinu i u Lipnici.

Borbe rudara i ono što se tih posljednjih decembarskih dana 1920.

Jure Kerošević:

godine odigralo u tom rudarskom selu ima svoje posebno mjesto u borbi radničke klase čitave Jugoslavije, i zato je ona danas cijela s vama, ne samo kao s kolektivom koji je najistaknutiji u doprinošenjima našoj socijalističkoj izgradnji, već i kao s kolektivom koji je kroz tri četvrt vijeka svojom borbom i žrtvama zauzeo častno mjesto u historiji borbe naše radničke klase za oslobođenje od jarma eksploatacije.

Lično meni je naročito drago što na ovaj vaš praznik mogu da budem među vama, jer me za štrajk vaš 1920. godine i za događaje u Husinu vežu neizbrisivo mnoga sjećanja i još vrlo svježe uspomene pošto sam aktivno učestvovao oko tih događaja, osobito organizacije vođenja akcije za spasavanje života na smrt osuđenog druga Jure Keroševića. Živio se sjećam velikog zbora beogradskih radnika 28. decembra u novom

privremenom Radničkom domu, sa koga sam ja napisao izvještaj u broju »Radničkih novina« od 30. decembra, posljednjem koji je izašao prije »Obznane«, sjećam se zajedničke sjednice Centralnog vijeća Komunističke partije i Centralnog sindikalnog vijeća na kome je vođena napeta i bučna diskusija (uz učešće beogradskog mjesnog partijskog i mjesnog sindikalnog vijeća) o proglašenju vanju jednodnevnog generalnog štrajka i solidarnosti s vašom borbom, sjećam se duge i uporne akcije u vrlo teškim uslovima da se Keroševiću skine smrtna kazna.

Prošlo je od tada trideset i nekoliko godina prepunih borbom i velikim događajima. Dvadesetogodišnja teška borba radničke klase predvođene ilegalnom komunističkom partijom, četiri godine oslobodilačkog rata i narodne revolucije i skoro 10 godina izgrađivanja socijalističke Ju

